

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 18 juni 2024
(OR. en)

11333/24

COPEN 326
JAI 1067

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	10254/24
Ärende:	Rådets slutsatser om att stärka det rättsliga samarbetet med tredjeländer i kampen mot den organiserade brottsligheten

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om förstärkning av det rättsliga samarbetet med tredjeländer i kampen mot organiserad brottslighet, som godkändes av rådet vid dess 4031:a möte den 13–14 juni 2024.

Rådets slutsatser**”Kampen mot narkotikahandel och den organiserade brottsligheten:****Förstärkning av det rättsliga samarbetet med tredjeländer”****Inledning****Den allmänna frågan**

- a) Den organiserade brottsligheten och olaglig narkotikahandel utgör ett stort hot mot europeiska medborgare, företag och institutioner samt mot den europeiska ekonomin och medlemsstaternas säkerhet. Brottsorganisationer använder i allt högre grad extremt våld, infiltration av den lagliga ekonomin och korruption, vilket urholkar rättsstatsprincipen och äventyrar grundvalarna i våra demokratier.
- b) EU:s strategi för att bekämpa den organiserade brottsligheten 2021–2025¹ syftar till att stärka samarbetet på det rättsvårdande och det rättsliga området, bekämpa strukturer inom den organiserade brottsligheten och brott av hög prioritet, undanröja belopp som tjänats på brottslig verksamhet och säkerställa ett tidsenligt svar på den tekniska utvecklingen. EU:s narkotikastrategi 2021–2025 och EU:s handlingsplan mot narkotika 2021–2025 utgör den övergripande politiska ramen för narkotikapolitiken. Strategierna angriper narkotikaproblematiken på ett evidensbaserat, integrerat, välavvägt och tvärvetenskapligt sätt på nationell nivå, EU-nivå och internationell nivå. I ett nyare dokument, kommissionens meddelande om EU:s färdplan för att bekämpa narkotikahandel och organiserad brottslighet², fastställs åtgärder för stärkt motståndskraft hos logistiska nav, bland annat genom den europeiska hamnalliansen, upplösning av kriminella högrisknätverk, förebyggande insatser och internationellt samarbete.

¹ 8085/21 + ADD1

² 14114/23

- c) Med utgångspunkt i dessa ramar, och mot bakgrund av den alltmer oroväckande narkotikasituationen, finns det ett tvingande behov av att vidta verkningsfulla åtgärder för att bekämpa narkotikarelaterad organiserad brottslighet, i samarbete mellan EU:s medlemsstater, institutioner och byråer och genom en mångfacetterad strategi. I slutsatserna behandlas de aspekter av dessa insatser som rör stärkande av det rättsliga samarbetet med tredjeländer.

Rättsligt samarbete

- d) Flertalet av de brottsorganisationer som utgör störst hot har en räckvidd som sträcker sig utanför EU. Denna globala räckvidd återspeglas i de brottsorganisationernas sammansättning, där 112 nationaliteter är representerade bland medlemmarna i de 821 mest hotfulla brottsorganisationerna³ Rättsligt samarbete med tredjeländer är därför avgörande för att underlätta lagföring och för att ställa medlemmar i kriminella nätverk inför rätta.
- e) Det rättsliga samarbetet med tredjeländer är redan väl utvecklat, både i medlemsstaterna och i EU. På EU-nivå finns det redan ett stort antal verktyg, forum och rättsliga instrument. I synnerhet Eurojust, Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) och det europeiska rättsliga nätverket på det straffrättsliga området (EJN) ökar ständigt sin samverkan och sina partnerskap med tredjeländer för att underlätta det rättsliga samarbetet. Det behövs ytterligare åtgärder, inom ramen för fördragen, för att ytterligare förbättra det rättsliga samarbetet med tredjeländer i kampen mot den organiserade brottsligheten. Detta arbete bör inriktas på ett begränsat antal prioriteringar för att uppnå resultat på kort sikt.

³ Europols offentliga rapport *Decoding the EU's most hoting criminal networks*.

- f) De åtgärder som skulle kunna vidtas på både unionsnivå och nationell nivå för att stärka det straffrättsliga samarbetet skiljer sig åt beroende på vilket tredjeland det gäller. Bland annat ska följande faktorer beaktas: den befintliga nivån av rättsligt och brottsbekämpande samarbete, läget när det gäller rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna, inbegripet dataskydd, tredjelandets situation som ursprungs-, transit- eller destinationsland för offer för människohandel och varor som är föremål för olaglig handel, i vilken utsträckning tredjelandet är ett ursprungsland för brottsorganisationer som är verksamma i EU, i vilken utsträckning tredjelandet missbrukas som en fristad av personer som misstänks ha en nyckelroll i en brottsorganisations verksamhet och dra nytta av brottslig verksamhet och vinning – även kallade mål med högt värde. Förekomsten av betydande svagheter som bidrar till brottsorganisationernas förmåga att tvätta pengar eller flytta tillgångar av olagligt ursprung genom det finansiella systemet är en annan faktor som kan beaktas. Åtgärderna nedan bör bedömas av alla berörda parter, i enlighet med deras respektive mandat och behörighet och i linje med principen om lojalt samarbete, i förhållande till varje tredjeland med vilket det finns ett behov av att förbättra det rättsliga samarbetet. De bör genomföras på ett flexibelt sätt, med beaktande av de olika situationerna och det specifika sammanhanget.
- g) I enlighet med fördragen behåller medlemsstaterna en bred behörighet när det gäller att fastställa de effektivaste verktygen för straffrättsligt samarbete med tredjeländer på bilateral basis. De flesta av de åtgärder som förtecknas nedan är avsedda att komplettera de åtgärder som medlemsstaterna vidtar på bilateral nivå i sina kontakter med tredjeländer när det gäller rättsligt samarbete.

Rådets slutsatser

1. Rådet framhåller behovet av att stärka det straffrättsliga samarbetet med tredjeländer som en del av insatserna för att bekämpa den organiserade brottsligheten. Härvid stöder rådet fortsatta insatser för rättsligt samarbete med tredjeländer i allmänhet, men anser att ytterligare arbete också behövs. De nya åtgärder som föreslås vidtas på EU-nivå är avsedda att komplettera och förstärka de befintliga EU-åtgärderna och de åtgärder som medlemsstaterna vidtar bilateralt.
2. Nya åtgärder bör inriktas på tredjeländer med vilka ytterligare insatser skulle vara särskilt fördelaktiga för att stärka det rättsliga samarbetet i kampen mot den organiserade brottsligheten. Tredjeländerna kan identifieras på grundval av relevanta kriterier, såsom antalet ”mål med högt värde”⁴ som finns i tredjeländer som omfattas av framställningar om rättsligt samarbete (inbegripet framställningar om utlämning, framställningar om ömsesidig rättslig hjälp och framställningar om förverkande) och förekomsten av betydande svagheter som bidrar till brottsorganisationernas förmåga att tvätta pengar eller att flytta tillgångar av olagligt ursprung genom det finansiella systemet (nedan kallade prioriterade tredjeländer).
3. Inom denna ram uppmanar rådet Eurojust, vid behov i samråd med det europeiska rättsliga nätverket, Europol och Eppo, att samla in och bedöma information om de länder med vilka ett förstärkt samarbete är av särskild betydelse för kampen mot den organiserade brottsligheten och att överlämna resultaten till rådet och kommissionen för diskussion. Under tiden kan arbetet med de åtgärder som beskrivs nedan redan inledas på grundval av en behovsutvärdering som utförs av varje medlemsstat, kommissionen och Eurojust. Detta kommer att möjliggöra bättre prioritering och samordning i framtiden.

⁴ Mål med högt värde är individer och brottsorganisationer som utgör den största risken vad gäller organiserad och grov brottslighet, [Europols programdokument 2024–2026](#), s. 58.

4. Rådet uppmanar medlemsstaterna, kommissionen, Eurojust och det europeiska rättsliga nätverket att organisera utbyte av erfarenheter och bästa praxis mellan experter från medlemsstaterna när det gäller rättsligt samarbete med prioriterade tredjeländer. Det kommer att vara viktigt att inte bara åklagare och, i tillämpliga fall, undersökningsdomare och tjänstemän inom brottsbekämpningen utan även centrala myndigheter inbjuds att delta i sådana möten. Flexibilitet är också viktigt, med tanke på att medlemsstaterna har olika grad av samarbete och behov när det gäller specifika tredjeländer.
5. Medlemsstaterna uppmanas att säkerställa att de myndigheter i medlemsstaterna som är verksamma i prioriterade tredjeländer och som medverkar till att underlätta det rättsliga samarbetet, såsom sambandsmän, sambandspersoner eller diplomatiska representationer, beroende på varje medlemsstats organisation, uppmuntras att dela med sig av sina erfarenheter och den goda praxis som de har utvecklat inom ramen för sitt straffrättsliga samarbete med det berörda tredjelandet och, när så är lämpligt, diskutera möjliga gemensamma strategier för kommunikation med landets myndigheter. Sådana utbyten skulle kunna organiseras informellt och på ett flexibelt sätt, med deltagande av företrädare för EU när så är lämpligt.
6. Eurojust har utvecklat ett intensivt samarbete med ett antal tredjeländer. Sådant samarbete kan ske i form av utstationering av sambandsåklagare vid Eurojust. Flera samarbetsavtal har ingåtts och fler håller för närvarande på att förhandlas fram och kommer att ingås av EU. Detta tillvägagångssätt har visat sig vara särskilt värdefullt. Ytterligare insatser kan behövas i operativt motiverade fall. Eurojust uppmanas att överväga att utstationera sambandspersoner i enlighet med artikel 53 i förordning (EU) 2018/1727 i utvalda fall och när så är möjligt inom budgetgenomförandet.

7. Förekomsten av ett internationellt avtal som ger den rättsliga grunden för rättsligt samarbete med tredjeländer underlättar i hög grad sådant samarbete. Medlemsstaterna, utrikestjänsten och kommissionen uppmanas att främja prioriterade tredjeländers anslutning till Europarådets konventioner som utgör en sådan rättslig grund, särskilt konventionerna om utlämning och om ömsesidig rättslig hjälp och protokollen till dessa. Anslutningarna bör främjas i samarbete med Europarådet.
8. Det är viktigt att kombinera diplomatiska insatser för ett effektivare samarbete med prioriterade tredjeländer. Detta innebär att säkerställa att frågor om rättsligt samarbete, särskilt svårigheter att erhålla utlämning, beaktas på lämpligt sätt i bredare diskussioner mellan EU och dessa tredjeländer. Av den anledningen
 - a) uppmanas kommissionen att, i samråd med Eurojust och, när så är lämpligt, med Europol och utrikestjänsten, utarbeta och regelbundet uppdatera ett informationspaket för samarbete med prioriterade tredjeländer, inbegripet relevanta uppgifter om nivån för brottsbekämpning och rättsligt samarbete. Detta informationspaket kan användas i olika samarbetsforum, i politiska dialoger eller vid besök av företrädare för EU. Det bör också delas med medlemsstaterna för deras egna kontakter med det berörda tredjelandet.
 - b) Kommissionen och medlemsstaterna uppmanas att, när så är lämpligt, anordna särskilda Team Europe-dialoger med prioriterade tredjeländer, med närvaro av företrädare på hög nivå för kommissionen och berörda medlemsstater, för att särskilt diskutera hur man kan förbättra det rättsliga samarbetet på alla sidor.

9. De åtgärder som beskrivs ovan utgör en verktygslåda för rättsligt samarbete med tredjeländer som kan användas flexibelt och beroende på de särskilda omständigheterna (inbegripet situationen när det gäller rättsväsendets oberoende, mänskliga rättigheter och dataskydd). Denna verktygslåda är särskilt användbar inom ramen för de ytterligare insatserna för att förbättra och intensifiera det rättsliga samarbetet med prioriterade tredjeländer, i samordning med brottsbekämpande insatser. Verktöylådan är också relevant i det vidare perspektivet av rättsligt samarbete med tredjeländer i allmänhet och bör beaktas inom den kontexten.
-